

Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking

Met de 'Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking' wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking toekomstbestendig maken. De Toekomstagenda bestaat uit een zestal onderwerpen met een eigen maatschappelijke opgave en doelstellingen.

Toekomstbestendig

De Toekomstagenda zoekt naar vernieuwing in de praktijk van de zorg en bouwt voort op succesvolle resultaten uit voorgaande programma's. Vernieuwende vormen van werken worden zo vanzelfsprekender en kennis wordt veel breder verspreid.

Samen de toekomst tegemoet

De agenda is opgesteld samen met cliënten- en naastenorganisaties, beroepsorganisaties, werkgeverorganisaties, verzekeraars en gemeenten. De activiteiten worden dan ook gezamenlijk uitgevoerd.

Wat doen we en voor wie?

Complexe zorg

Mensen met een licht verstandelijke beperking

Clïëntondersteuning

Zorgtechnologie en innovatie

Ruimte voor vakmanschap

Ondersteuning voor thuiswonenden

Complexe zorg voor mensen met een verstandelijke beperking

Mensen met een complexe zorgvraag moeten goede en passende zorg krijgen. In de praktijk blijkt dat niet altijd makkelijk. Ondanks alle inspanningen zijn er steeds meer urgente problemen. Daarom zijn er acties gestart, zoals het Ontwikkelprogramma Complexe zorg. Dit programma helpt zorgaanbieders om, met behulp van deskundige begeleiding, hun manier van werken blijvend te verbeteren.

Mijlpalen in 2024

- In totaal hebben 63 zorgaanbieders interesse getoond in het Ontwikkelprogramma, waarvan 56 de intakefase hebben doorlopen.
- Er zijn bestuurlijk afspraken gemaakt tussen Ieder(in), VGN, ZN en VWS. Deze afspraken gaan over het voorkomen dat zorgvragen (onnodig) groter worden, beter inzicht in het aantal wachtenden en het verbeteren van de samenwerking tussen GHZ en GGZ.
- Er is extra onderzoek gestart naar waarom jongeren van 12 tot 27 jaar in zorgprofiel VG7 terechtkomen.
- De samenwerking bij complexe zorgvragen wordt versterkt. Hier wordt aan gewerkt met zorgaanbieders, zorgkantoren, ervaringsdeskundigen, hun naasten en cliëntondersteuners.

Vooruitblik

- In 2025 is het Ontwikkelprogramma volop bezig. De deelnemende zorgaanbieders gaan met hun veranderingen aan de slag.
- In 2025 wordt de samenwerking tussen de GHZ en GGZ gestimuleerd.
- Er is meer duidelijkheid over welke oplossingen verzwaring van de zorg- en ondersteuningsvraag kunnen voorkomen, zodat er concrete verbeteringen kunnen komen.
- Er wordt gestart met de kennisinfrastructuur LVB+ en EVB+. Zo kunnen nieuwe inzichten beter worden verspreid en toegepast.

“Door de omgeving van mensen met een complexe zorgvraag aan te passen, kan de zorgkwaliteit verbeteren.”

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) een inclusievere samenleving en een volwaardig leven

In 2024 is gewerkt aan meer begrip over wat een LVB is in het onderwijs-, zorg-, gemeentelijk- en veiligheidsdomein. Professionals kunnen zo meer aansluiten op de specifieke behoeften van mensen met een LVB en hen beter ondersteunen. Daarnaast is hard gewerkt aan de talentontwikkeling en persoonlijke groei van mensen met een LVB. Ook de STERKopleiding is doorontwikkeld.

Mijlpalen in 2024

- Het webinar van expertisenetwerk LVB Twente en Netwerk LVB Kennemerland heeft veel professionals bereikt en blijft online beschikbaar. Het helpt professionals om de zorg en ondersteuning te verbeteren.
- De opleiding tot ervaringsdeskundige is doorontwikkeld. De STERK2.0 basisopleiding is succesvol gestart op 12 STERKplaatsen. Het biedt plaats aan 100 deelnemers en vergroot de kans op werk.
- Het project 'Naar de Top' is afgerond. Het draagt bij aan de ontwikkeling van deelnemers, ervaringsdeskundigen en zorgorganisaties. Ook leerden zij gelijkwaardig samenwerken. De trainingen blijven beschikbaar.
- Samen met experts is het kennispakket 'LVB in het onderwijs & jeugdhulp' opgezet. Het helpt docenten om leerlingen met een LVB te laten groeien. Het legt nadruk op wat zij goed kunnen.
- De mystery guest-trajecten zijn uitgevoerd in gemeenten Nijmegen en Losser. Dit geeft inzichten in hoe gemeenten toegankelijker kunnen zijn.

Vooruitblik

- De verbeterpunten uit de mystery guest-trajecten worden samen met ervaringsdeskundigen uitgewerkt in concrete acties. De tips worden gedeeld.
- Huisartsen en praktijkondersteuners moeten mensen met een LVB eerder herkennen. Dan kunnen zij meer passend ondersteunen. Hier wordt een plan voor uitgewerkt.
- Er wordt gekeken naar een vervolg op de STERK2.0 basisopleiding, in de vorm van specialisaties.

“De gemeente wil leren van onze ervaringen, daardoor voel ik mij serieus genomen. Ik tel mee en mijn stem doet ertoe.”

Clïëntondersteuning snellere weg naar passende zorg en ondersteuning

Iedere inwoner heeft recht op een onafhankelijke cliëntondersteuner (OCO). Een OCO geeft informatie, advies en algemene ondersteuning. Deze functie moet beter herkenbaar en vindbaar zijn. Daarom is op verschillende manieren gewerkt aan de kwaliteit en bekendheid. Steeds meer mensen maken gebruik van gespecialiseerde cliëntondersteuning (GCO).

Mijlpalen in 2024

- Steeds meer mensen met een beperking en hun naasten krijgen GCO. Dit zijn er nu 1400.
- In 2024 hebben 25 nieuwe gemeenten gezorgd voor meer bekendheid en een betere kwaliteit van cliëntondersteuning. Dit deden zij met behulp van een specifieke uitkering (SPUK).
- Er zijn 8 gemeentelijke bijeenkomsten over cliëntondersteuning georganiseerd om cliëntondersteuning bij (zorg)professionals bekender te maken. Tijdens deze bijeenkomsten kregen (zorg)professionals informatie over het werk van cliëntondersteuning en hoe ze dit in kunnen zetten.

Vooruitblik

- Er start een verkenning naar de (minimale) kwaliteitseisen van cliëntondersteuning in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015.
- De SPUK is in 2025 weer beschikbaar. Hiermee kunnen 25 nieuwe gemeenten hun cliëntondersteuning verbeteren.
- Er wordt een stappenplan ontwikkeld waarmee gemeenten de bekendheid van cliëntondersteuning bij (zorg)professionals kunnen vergroten.

*“Mijn cliëntondersteuner
is echt iemand die naast
mij staat en met mij
kijkt naar wat er nodig is.”*

Zorgtechnologie en innovatie voor meer zelfstandigheid en kwaliteit van leven

In de zorg en ondersteuning moet het normaal zijn om zorgtechnologie en (sociale) innovaties in te zetten. Dit zorgt dat mensen met een beperking zelfstandiger zijn en een betere kwaliteit van leven hebben. En dat professionals meer werkplezier hebben. Hiervoor is in 2024 veel kennis opgedaan én gedeeld. Bijvoorbeeld met de InnovatieRoute. Zo wordt de sector ondersteund om technologie zo goed mogelijk te gebruiken.

Mijlpalen in 2024

- De vernieuwde InnovatieRoute is live. Dit helpt zorgaanbieders bij het goed in gebruik nemen van zorgtechnologie. De route zit vol ervaringen van meer dan vijftig projectleiders. Het is op maat en interactief.
- Vijf zorgorganisaties leren werken met data om de zorg en ondersteuning te verbeteren. Er is een model voor data-ondersteund werken ontwikkeld: 'van thema tot meerwaarde'.
- Ervarensdeskundigen zijn nog meer betrokken bij de programma's door het nieuwe netwerk tussen LFB, LSR, leder(in) en de programma's Leren Werken met Data, Technologiescouts en Innovatie-impuls 2.
- Begeleiding à la carte 2 organiseerde succesvolle netwerk-bijeenkomsten en werkbezoeken. Hier inspireerden organisaties elkaar met goede voorbeelden en leerden ze samen hoe ze dit kunnen toepassen in de eigen organisatie.

Vooruitblik

- De InnovatieRoute wordt doorontwikkeld, samen met het programma Innovatie-impuls 2. Ervaringen en wetenschappelijke inzichten zijn de basis.
- Steeds meer organisaties nemen deel aan Leren Werken met Data. Er wordt meer kennis verspreid samen met belangrijke organisaties op het gebied van data en gehandicaptenzorg.
- Het doel van Begeleiding à la carte 2 blijft het uitbreiden van goede aanpakken, bijvoorbeeld door handige tips te delen.

“Zorgtechnologie zorgt
voor betere zelfredzaamheid
en veiligheid van
de persoon zelf, en meer
tijdswinst voor medewerkers.”

Ruimte voor vakmanschap en een gezonde arbeidsmarkt

Ook in 2024 is gewerkt aan het boeien, binden en benutten van professionals. Professionals hebben hun vak bijvoorbeeld zelf doorontwikkeld. Ambassadeurs hebben hun beroep bekender gemaakt. Ook zorgden ze ervoor dat mensen met een beperking meer gezien worden door de samenleving. Daarnaast werken zorgprofessionals, ervaringsdeskundigen en naasten steeds beter samen.

Mijlpalen in 2024

- De vijfde ambassadeursleergang is gestart. Professionals leren hoe ze het vak binnen en buiten de organisatie bekend kunnen maken.
- 300 begeleiders in de zorg doen actief mee aan de pilot beroepsregistratie. Zij kiezen zelf uit een aanbod van gratis scholing en training.
- Tijdens de Invitational Conference van BPSW, VGN en VWS deelden ruim 100 professionals ideeën met elkaar over de toekomst van het vak en wat er nodig is om daar te komen.
- De training Beroepscode en Waardenkompas is 35 keer gegeven aan professionals en hun organisaties. Het kompas helpt hen om te praten over dilemma's in de zorgverlening.
- Het team van Regiokracht zorgt voor betere samenwerking tussen zorgorganisaties in een regio. In alle regio's is nu een overlegtafel 'gehandicaptenzorg'.
- In de leidraad 'Verbindend werken' staan tips over samenwerken tussen professionals, ervaringsdeskundigen en naasten. Het afgeronde onderzoek van Tranzo is de basis.

*“Ik wil de persoon
achter de beperking
een gezicht geven en
laten zien hoe mooi en
uitdagend het is om in de
gehandicaptenzorg
te werken.”*

Vooruitblik

- Er komt een plan over het vervolg van de ambassadeursleergang.
- In 2025 wordt duidelijk welke invloed de pilot beroepsregistratie heeft op de ontwikkeling van het vakmanschap.
- Regiokracht deelt in 2025 alle voorbeelden van vakmanschap in de regio.

Ondersteuning voor thuiswonenden met een levenslange levensbrede beperking

Mensen met een levenslange en brede beperking hebben soms zorg of ondersteuning van professionals nodig. Dit moet aansluiten op de specifieke behoeften van de mensen met een beperking. Er is gewerkt aan meer bewustwording voor deze passende ondersteuning. De volgende trajecten of programma's zijn hier een mooi voorbeeld van: [Verrassend Passend](#), [domeinoverstijgend samenwerken](#) en de [Mantelzorgagenda](#).

Mijlpalen in 2024

- Steeds meer gemeenten gebruiken een langere beschikkingsduur. Zo hoeven mensen met een levenslange beperking niet elke keer opnieuw te vertellen wat ze nodig hebben. Daarbij helpen de handreiking [Verrassend Passend](#), een routekaart, en werksessies en workshops van Ketenbureau I-Sociaal Domein en CAK.
- Het inspiratiedocument [Bruggen naar werk](#) en de handreiking [De weg naar waarden](#) zijn gepubliceerd. Het helpt gemeenten, zorgaanbieders en bedrijven om de overgang van dagbesteding naar passend werk te verbeteren.
- Er is onderzoek gedaan naar wat werkt bij [Individuele Plaatsing en Steun \(IPS\)](#) voor mensen met een LVB. Er is advies voor zorgaanbieders hoe ze dit kunnen doen. Tips zijn: tijd nemen en geduld hebben, snel bereikbaar zijn, het netwerk betrekken en zorgen voor vertrouwen.
- De moeilijkheden en behoeften rond het keukentafelgesprek zijn inzichtelijk gemaakt. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met mensen met een beperking, hun naasten, Wmo-consulenten en cliënt-ondersteuners. Dit krijgt een vervolg.

Vooruitblik

- Voor gemeenten komt er een extra webinar en een magazine met tips, voorbeelden en hulpmiddelen om passende beschikkingsduur in te voeren.
- Samen met sociaal professionals en toegangsmedewerkers van gemeenten wordt onderzocht wat werkt bij het aanbieden van passende ondersteuning voor mensen met een levenslange beperking. Deze kennis wordt gedeeld via een webinar en een lerend netwerk.
- Ervaringen met gezamenlijk indiceren worden opgehaald, zoals zorgprofessionals die Wmo-aanvragen indienen. Dit versnelt de indicatie en bespaart tijd voor mensen met een beperking en de gemeente.

“Passende beschikkingsduur levert tijdswinst op. Dat is positief, aangezien er soms wachtlijsten zijn.”